

กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านทุ่งรวงทอง กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ ข้าวดีเด่น เมืองชาгыราว

กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านทุ่งรวงทอง จัดตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๓๖

ประธานกลุ่ม นายเดช พะโยม

สมาชิกแรกตั้ง ๑๒ ราย สมาชิกปัจจุบัน ๗๕ ราย

ที่ทำการกลุ่ม ตั้งอยู่บ้านทุ่งรวงทอง หมู่ที่ ๑๔ ตำบลเขาศรีส อำเภอพรวนกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๙-๕๖๗-๕๕๓๓

ความคิดริเริ่ม

การจัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าวของกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านทุ่งรวงทอง ซึ่งในทุกปีจะประสบปัญหาในด้านต่างๆ จากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม และนับวันยิ่งจะมีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ แต่สมาชิกในกลุ่มก็สามารถช่วยกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีเยี่ยม จนทำให้สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ตามเป้าหมายที่ศูนย์กำหนดอย่างมีคุณภาพ ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ เป็นต้นแบบของการทำนาที่ดี และส่งผลให้สมาชิกกลุ่มมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

๑. การนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ และสภาพแวดล้อม

กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านทุ่งรวงทอง มีการพัฒนาโดยการนำเครื่องจักรกลการเกษตรมาใช้ในการกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ เพื่อเพิ่มศักยภาพทางด้านประสิทธิภาพของกลุ่มในการลดต้นทุนการผลิตเมล็ดพันธุ์ แก้ไขปัญหาแรงงานขาดแคลนและมีราคาแพง ทำให้แผนการปลูกข้าวเป็นไปตามเป้าหมาย ได้แก่

- การใช้รถไถเดินตาม เพื่อปรับระดับพื้นที่ในแปลงนาให้มีความสม่ำเสมอ เหมาะสมแก่การให้น้ำและการระบายน้ำออกได้สะดวก
- การใช้เครื่องปักดำขนาดเล็กและขนาดใหญ่แบบเดินตามและขับเคลื่อน มาใช้ในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ ทำให้การปฏิบัติด้านการกำจัดพันธุ์ปนและการป้องกันโรค/แมลงศัตรูข้าว สะดวกขึ้น
- การใช้รถเกี่ยวนาข้าวในการเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ ทำให้เป็นการลดต้นทุนการผลิต ประหยัดเวลาและแรงงานในการเก็บเกี่ยว ซึ่งก่อนการเก็บเกี่ยวจะทำความสะอาดรถเกี่ยวนา เพื่อป้องกันพันธุ์ปนข้าววัชพืช และสิ่งอื่นที่ติดมากับรถเกี่ยวนา
- เครื่องกระจายฟาง และเครื่องอัดฟางก้อน
- การปลูกโดยวิธีเปียกสลับแห้งแล้งข้าว

๒. การแก้ปัญหาของกลุ่มในด้านพื้นที่ ด้านวิชาการ เศรษฐกิจและสังคม

กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านทุ่งรวงทอง ได้นำแนวทาง มาตรการการลดต้นทุนการผลิตข้าวของกรมการข้าวมาปรับใช้ในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ ทั้ง ๖ มาตรการ คือ

๓ มาตรการ ต้องทำ	๓ มาตรการ ต้องลด
๑. ปลุกข้าวไม่เกิน ๒ ครั้ง ต่อปี ๒. การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพดี ๓. จัดทำบัญชีฟาร์ม	๑. ลดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ๒. การใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่ถูกต้อง ๓. ลดการใช้สารเคมีเท่าที่จำเป็น

– เก็บตัวอย่างดินในแปลงนา นำส่งสถานีพัฒนาที่ดิน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพดิน ก่อนการใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อลดต้นทุนการผลิต

เก็บตัวอย่างดิน

– พัฒนาปรับปรุงสร้างดิน โดยใช้ฮอร์โมนและสาร พด.๒ มาช่วยย่อยสลายฟางข้าว เพื่อเพิ่มปุ๋ยในนาและทำให้สภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น มีการปลูกปอเทืองเพื่อบำรุงดิน มีการปรับพื้นที่นาให้ได้ระดับ เพื่อให้เหมาะสมแก่การให้น้ำและการระบายน้ำออกได้สะดวก

– บูรณาการกลุ่มเครือข่ายในการผลิตสารไล่แมลง และฮอร์โมน ช่วยลดต้นทุนการผลิต ได้แก่ ผลิตน้ำหมักไล่แมลง ศัตรูข้าว ผลิตน้ำหมักหน่อกล้วย ใช้สลายฟางข้าวและเร่งการเจริญเติบโตของข้าว ผลิตน้ำหมักกรหมี เป็นฮอร์โมนฉีดพ่นข้าวทางใบเพิ่มผลผลิตข้าว ผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา ป้องกันโรคเมล็ดต่าง และเมล็ดลีบจากการเข้าทำลายของเชื้อราหลายชนิดตลอดจนช่วยเพิ่มความสมบูรณ์และน้ำหนักเมล็ดและเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ผลิตปุ๋ยอัดเม็ดจากมูลสุกร สำนวญโรคแมลงในแปลงนาโดยใช้สารเคมี ร่วมโครงการรณรงค์การกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และเสริมสร้างความสามัคคีของสมาชิกภายในกลุ่มในการร่วมแรงร่วมใจกันตรวจตัดพันธุ์ปนในแปลงขยายพันธุ์เพื่อให้ได้มาตรฐานคุณภาพ

๓. การเชื่อมโยงองค์การท้องถิ่น การประสานงานเครือข่ายด้านการผลิต การตลาด และการเพิ่มมูลค่าผลผลิต

กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านทุ่งรวงทองจัดทำข้อตกลงกับบริษัทผู้ผลิตและรวบรวมเมล็ดพันธุ์ในเขตพื้นที่จังหวัด พิจิตร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ กข๔๙ กข๒๙ กข๔๑ กข๖๑ และกข๕๗ พื้นที่ ๗๐๐ ไร่ โดยรับซื้อคืนตามมาตรฐานคุณภาพที่บริษัทเอกชนกำหนด ได้ราคาที่เป็นธรรม เกษตรกรยอมรับได้

๔. แนวคิดในการทำงานแบบบูรณาการ

– กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านทุ่งรวงทอง มีการบริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบของแปลงใหญ่ โดยมีการรวมกลุ่มทำการผลิต การบริหารจัดการร่วมกันและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับแน่นอน ทำให้เกษตรกรภายในกลุ่มสามารถลดต้นทุนการผลิต การบริหารจัดการผลผลิตและการตลาดได้ มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการในพื้นที่ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร กำหนดมาตรฐานการผลิต และสามารถกำหนดเป้าหมาย แผนธุรกิจของตนเองอย่างชัดเจน ซึ่งกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านทุ่งรวงทองมีเป้าหมายในการพัฒนากลุ่มที่สอดคล้องกับเป้าหมายของ นาแปลงใหญ่ ๕ ด้าน คือ

๑. กลุ่มสามารถลดต้นทุนการผลิต
๒. สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
๓. พัฒนาคุณภาพสินค้าและคุณภาพชีวิตของสมาชิก
๔. พัฒนาด้านการตลาด
๕. มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

– มุ่งเน้นการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยให้สมาชิกภายในกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้คุณภาพและมีปริมาณเพียงพอ พัฒนาระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวนำไปสู่วิสาหกิจชุมชน เพิ่มมูลค่าผลผลิต สร้างรายได้ให้กับชุมชน ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

– พัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยนำหลักการ ๓ ต้องทำ ๓ ต้องลด มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละราย เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และอนุรักษ์ธรรมชาติ (ไม่เผาตอซัง ใช้น้ำหมัก)

– มุ่งเน้นคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยให้สมาชิกกลุ่มปลูกข้าวโดยวิธีปักดำ เพื่อสะดวกในการดูแลรักษา ป้องกันกำจัดวัชพืช โรค แมลง และการตรวจตัดพันธุ์ปนในแปลงนา

– พัฒนากลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้เป็นศูนย์กลางด้านการผลิต ด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาการ ด้านบรรจุภัณฑ์ และเป็นแหล่งกระจายเมล็ดพันธุ์ดีในท้องถิ่น ในนาม “กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านทุ่งรวงทอง” ตลอดจนมีการเฝ้าระวังการเตือนภัยจากโรคและแมลงศัตรูข้าวระบาดในพื้นที่

เปียกสลับแห้ง

ความสามารถในการบริหารและการจัดการสถาบัน

กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์มีการนำหลักเกณฑ์ของ GAP มาประยุกต์ใช้ โดยการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าว มุ่งให้เกิดกระบวนการผลิตที่ได้ผลิตผลปลอดภัย คุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้บริโภค ประกอบด้วยข้อกำหนดเรื่อง แหล่งน้ำสะอาด พื้นที่ปลูกเหมาะสม ลดการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร มีการจดบันทึกข้อมูล การจัดการกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ และมีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ส่งเสริมให้เกษตรกรภายในกลุ่มเห็นความสำคัญของการยกระดับมาตรฐานผลผลิตข้าว ตามมาตรฐานการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) ร่วมกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ได้ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP grain ๒๓ ราย พื้นที่ ๒๓๐ ไร่ และ ปี ๒๕๖๒ ได้เริ่มนำระบบควบคุมภายในมาใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม

- มีระเบียบบริหารและการประชุมคณะกรรมการ โดยมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
- กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านทุ่งรวงทอง ได้กำหนดและควบคุมแผนการผลิตของกลุ่ม โดยในแต่ละฤดู
- การดำเนินกิจกรรมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านทุ่งรวงทอง ได้มีแนวทางการพัฒนา โดยเน้นให้สมาชิกภายในกลุ่มมีส่วนร่วมในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีการสร้างระบบในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ทุกด้าน ตั้งแต่การวางแผนการปลูก การดูแลรักษา การตัดพันธุ์ปน การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว จนถึงการขายส่งเมล็ดพันธุ์ไปจำหน่ายให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ซึ่งมีผลการดำเนินงานการผลิตเมล็ดพันธุ์ดี ย้อนหลัง ๓ ฤดูกาลผลิต

ปี	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	เป้าหมายซื้อคืน (ตัน)	ซื้อคืนได้ (ตัน)	คิดเป็นร้อยละ
๒๕๕๙	๔๗๓๔	๒๐๖	๒๒๔๔.๕๕๐	๒๑๕๕.๐๑๘	๙๖.๐๑
๒๕๖๐	๔๐๔๒	๒๔๕	๒๑๓๔.๒๒๐	๒๑๓๕.๗๓๓	๑๐๐.๐๗
๒๕๖๑	๓๖๗๔	๑๕๖	๒๐๔๒.๒๕๐	๑๘๙๘.๖๖๗	๙๒.๙๗
รวม	๑๒๔๕๐	๖๐๗	๖๔๒๑.๐๒๐	๖๑๘๙.๔๑๘	๙๖.๓๙

หมายเหตุ : การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวฤดูฝน ปี ๒๕๖๐ เกิดอุทกภัยทำให้พื้นที่ปลูกข้าวเกิดความเสียหายในช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิต

- มีความสามารถในการผลิตเมล็ดพันธุ์ให้ภาคเอกชน ตามข้อตกลงได้ปีละไม่ต่ำกว่า ๗๐๐ ตัน
- มีระบบควบคุมตรวจสอบคุณภาพแปลงขยายพันธุ์ จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบแปลงขยายพันธุ์ข้าว จำนวน ๕ คน โดยใช้หลักเกณฑ์วิธีการตรวจแปลงตามระเบียบที่ได้รับการอบรมจากกลุ่มควบคุมคุณภาพและกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร โดยใช้แบบฟอร์มที่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำหนด
- การบริหารผลผลิตส่วนที่เกินจากการผลิตให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทางกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจะมีการประชุมหารือ ประเมินการผลิตของสมาชิก โดยประสานงานกับบริษัทผู้ผลิตและรวบรวมเมล็ดพันธุ์เอกชนเพื่อเสนอขายผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี ได้แก่ บริษัทเอกชนในเขตจังหวัดพิจิตร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดสุพรรณบุรี
- กลุ่มมีการประชุมคณะกรรมการและสมาชิกทุกคน เพื่อสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่ม และให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาปรับใช้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

๑. การมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อกลุ่มสมาชิกเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบการจัดสรรพื้นที่จัดทำแปลงฯ ร่วมแสดงความคิดเห็น และกำหนดแผนการปฏิบัติในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ และเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของกลุ่ม ตลอดจนสร้างความน่าเชื่อถือกับเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผลิตได้

๒. การมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อองค์กรท้องถิ่น

- ร่วมกิจกรรมวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๖๖ พรรษา
- เป็นตัวแทนอำเภอพรานกระต่าย แสดงรำเคียวเกี่ยวข้าว ในงานนพพระเล่นเพลง จังหวัดกำแพงเพชร

๓. การถ่ายทอดความรู้ การดูงานแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และการนำไปปฏิบัติของสมาชิก

- กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านทุ่งรวงทอง ได้มีการจัดคณะกรรมการและสมาชิกเข้าร่วมรับการฝึกอบรมศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ต่างๆ นำมาถ่ายทอด ปฏิบัติและพัฒนากลุ่มอย่างต่อเนื่อง
- ศึกษาดูงานเพื่อสร้างองค์ความรู้ ให้แก่ผู้นำเกษตรกรชาวนา โครงการสร้างเสริมและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาคการเกษตร ณ สาธารณรัฐไต้หวัน

มีส่วนร่วม

ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน

๑. การจัดตั้งกองทุนในปี ๒๕๔๙ ได้มีการรวมสมาชิกผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าวจัดตั้งเป็นกลุ่มและได้รับการจดทะเบียนจากกรมการข้าว เป็น “กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวทุ่งรวงทอง” โดยมีสมาชิกร่วมในการเริ่มจัดตั้ง จำนวน ๑๒ ราย ปัจจุบัน กลุ่มมีสมาชิกทั้งสิ้น จำนวน ๗๕ ราย พื้นที่ ๒,๘๐๐ ไร่ มีเงินกองทุนรวม จำนวน ๒,๑๔๐,๐๐๐ บาท

มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มเป็นผู้บริหารกองทุนกลุ่ม ๑ ชุด จำนวน ๕ คน และที่ปรึกษา ๑ คน

– มีการจัดตั้งกองทุน และมีระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารจัดการเงินทุน แบ่งออกเป็น ๓ บัญชี ดังนี้ บัญชีกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านทุ่งรวงทอง บัญชีรับ-จ่าย กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านทุ่งรวงทอง และบัญชีเครื่องจักรกล (เป็นบัญชีรับ-จ่ายเกี่ยวกับค่าบริการเครื่องจักรกล)

๒. ระเบียบข้อบังคับกลุ่มกองทุน

- สมาชิกทุกคนต้องชำระเงินบำรุงกลุ่มแรกเข้า คนละ ๑,๐๐๐ บาท
- สมาชิกทุกคนต้องถือหุ้นอย่างน้อยคนละ ๑ หุ้น หุ้นละ ๑,๐๐๐ บาท

สมาชิก

การทำกิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ร่วมกิจกรรมการจัดทำแปลงเรียนรู้โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามแนวพระราชดำริ บ้านป่าคา
- การลดใช้ปุ๋ยและสารเคมี โดยการใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำการใช้ปุ๋ยของกรมวิชาการเกษตร เพื่อลดการสูญเสียธาตุอาหาร
- การป้องกันและรักษาดิน โดยการสูบน้ำอย่างดินไปวิเคราะห์ที่สถานีพัฒนาที่ดิน หลังเสร็จสิ้นการเก็บเกี่ยวในแต่ละปี
- ย่อยสลายฟางข้าว โดยใช้สาร พด.๒ และงดการเผาฟาง
- ปรับพื้นที่นาให้เรียบสม่ำเสมอ เพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการดิน น้ำและปุ๋ย
- พักหน้าดิน ช่วงเดือนกันยายน เนื่องจากถ้าปลูกไปแล้ว ผลผลิตที่ออกมาจะมีผลกระทบต่อกาสนาวในช่วงปลายปี

การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีภาพเปรียบเทียบโรคข้าว และใช้สารเคมีให้ถูกต้องกับโรค เพื่อรักษาศัตรูธรรมชาติ และชะลออาการสร้างภูมิต้านทานของศัตรูพืช เช่น เลือกใช้สารเคมีที่เฉพาะเจาะจง ใช้สารเคมีเฉพาะบริเวณที่พบศัตรูพืช

- ใช้สารชีวภาพในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าว เช่น น้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น
 - การเพาะเชื้อบิวเวอเรียและนำมาใช้ป้องกันกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล
 - สำรวจแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอย่างสม่ำเสมอ โดยอาศัยข้อมูลสถานการณ์จริงในแปลง เช่น การสำรวจดิน น้ำ ต้นข้าว ศัตรูข้าว และพิจารณาตัดสินใจใช้ข้อมูลจากสถานการณ์ในแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์
- กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านทุ่งรวงทอง ได้รับคัดเลือกให้เป็นกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวดีเด่น ปี ๒๕๖๒

อัดฟางก่อน

ขอบคุณ ข้อมูลกรมการข้าว

ที่มา : https://www.technologychaoban.com/bullet-news-today/article_108045